

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čekovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 1. oktobra 1927.

Telefon št. 2552

STEV. 113.

Fr. Zelenik:

Sporazum.

Neštetokrat smo slišali in čitali to besedo, ker neštetokrat so jo pri vseh mogočih, umestnih in neumestnih prilikah porabljali politiki in pisali časopisi, pa jo smemo tedaj tudi mi enkrat porabiti v »Trgovskem listu«.

Kakor bi želeli in želimo, da bi se narodni poslanci sporazumeli za pametno in trezno gospodarsko politiko, katera je tako potrebna državi in da bi nehali enkrat s svojim brezplodnim in škodljivim strankarenjem in osebnostmi, za kar pač niso namenjene dnevne poslane, tako bi bil potreben sporazum tudi v trgovini. Ni mogoče v kratkem časopisnem članku navesti vse slučaje in prilike, katere bi naj obsegal sporazum trgovskih krogov, danes navajam le nekaj, o čemur bi se naj začelo takoj razmišljati in razpravljati.

Naša trgovina bi nam lahko povedala prav zanimive stvari o plačilnih razmerah, posebno v drugih delih naše države. Plačila se zavlačujejo na vse mogoče načine. Ako se terja zamudnika, ti odgovori, da če platiš »iduči dana«, pa ti »iduči dani« so zelo številni, ali se zavlačuje plačilo z izgovorom, da »nema novaca, da je poslovna kriza i stagnacija« itd. S takimi izgovori zavlačujejo plačilo tudi ljudje, ki imajo novac in bi lahko plačali, pa ker že vse govori o krizi in stagnaciji, tedaj tudi oni izrabljajo taka opravičila in ne plačajo v prave čas. Nastaja cela veriga, ki obkrožuje vso trgovino in ovira trgovsko poslovanje. Če Abraham ne plača Izaku, ne more plačati Izak Jakobu in Jakob ne Mojzesu itd.

Tožen je bil trgovec na drobno za neki račun. Prišel je osebo k sodišču in prinesel seboj knjigo odjemalcev. Predložil jo je sodniku in zastopniku svojega upnika ter je lepo pojasnil svoj položaj in dokazal, da ima precej v knjigah oziroma pri odjemalcih, od katerih ne more dobiti niti pare. Tako je dejal med drugim: Glejte, gospodje, toliko imam v knjigah, vmes so stari računi pri dobrih posestnikih, opominjal sem in terjal, toda nihče mi ne plača z izgovorom, da nimajo denarja. Vem, da so vmes taki, ki imajo denar tudi v hranilnici, pa ne plačajo. S čim naj jaz plačam?

Trgovec na Štajerskem mi je pravil, da je prišel k njemu posestnik, ki je prodal par volov. Imel je pri njem že 4000 Din dolga, pa je hotel še za 4000 Din. Vprašal ga je, kje ima denar za vole, pa je rekel, da ga je dal v »šparkaso«, ker dobi čiš. So pa tudi odjemalci, ki res nimajo med letom denarja in morejo plačati, ko vnovčijo svoje pridelke.

Trgovec pa ima tudi potujoče odjemalce. Pa to niso odjemalci, ki morda potujejo po svetu, ampak od trgovine do trgovine. To je pa tako: Pride odjemalec k trgovcu in ga lepo povpraša, če bi mu dajal blago. V to je seveda vsak trgovec nemudoma pripravljen. Odjemalec je videti jako dober, ker vzame prilično blago in ga takoj plača. Parkrat sproti plača, potem pa plača parkrat le deloma in kasneje ostane dolžan odjem. Trgovec mu seveda radevolje daje na kredo, ker je tako lepo plačeval. Nabere se nazadnje precejšen znesek, odjemalca in dolžnika pa ni več blizu. Odpotoval je v drugo trgovino, kjer začne jemati na enak način, kakor pri prejšnjem trgovcu. O takih odjemalcih bi nam trgovci v večjih krajih lahko

marsikaj povedali. Drugje pravijo takim potujoči odjemalcem tudi »ptice selivke«.

Ali nisem navedel hvaležne snovi za razgovor in sporazum! Popolnoma napačno je, da trgovec skriva pred svojim tovarišem trgovcem nepravilne z odjemalci, namesto, da bi se porazgovorila in sporazumela, kako bi preprečila takim odjemalcem poslovanje.

Ne mislite in ne goljufajte sami sebe z mislijo, da se take izgube morejo brezpogojno vkalkulirati v ceno in da se morajo kriti s prodajo drugim odjemalcem. Izkušnja in življenje nam dokazuje, da vseh izgub ni mogoče vkalkulirati in da vseh ne plačajo dobri odjemalci, kar pač dokazujejo številni konkurzi. Mnogo je primerov, da je trgovec propadel radi izgub pri odjemalcih, kakor marsikateri ni mogel nadomestiti izgub.

Trgovec je posredovalec med pridelovalcem in potrošcem. Truditi se mora, da bo njegovo posredovanje kolikor mogoče uspešno in poceni. Njegova naloga je tudi, da onemogoči nepošten odjemalec in izkoriščevalce kredita, da radi teh ne bodo trpeli pošteni odjemalci in plačniki. Nepošteni odjemalci povzročajo škodo trgovcu in vestnim odjemalcem. Posamezni trgovci ne more mnogo storiti v tem pogledu, potreben je sporazum med trgovci posameznih strok.

Ne bom razlagal, kakšen naj bo sporazum in v čem naj obstoji. O tem razmišljajte trgovci sami in stanovske organizacije. Porazgovorite se med seboj, pišite »Trgovskemu listu« svoje mnenje in nasvete, da priobči in seznanijo druge, pa se bo ugotovilo, kaj bi bilo v korist trgovca in odjemalcev, v čem se naj trgovci sporazumejo in kako.

STATISTIKA PROMETA NA NAŠIH ŽELEZNICAH.

Generalna direkcija železnic je pričela objavljati podatke o osebnem in tovarnem prometu na naših železnicah. Ravno kar je objavila podatke o prometu v prvem četrtletju tekočega leta. Podatki nudijo zelo dragocen material za vsakega gospodarja in bilo bi velike koristi, da bi se zbrali taki podatki tudi o prometu v prejšnjih letih. Po statistiki za prvo četrtletje tekočega leta je znašal osebni železniški promet 9 milijonov 500.397 potnikov, in sicer v januarju 3.492.586, v februarju 2.754.490, v marcu 3.261.851. Skupni dohodki osebnega prometa so znašali v tem razdobju 147.5 milijona dinarjev. Prtljage je bilo odpremljene 4.927 ton; dohodki prtljažnega prometa so znašali 5.1 milijona dinarjev. Skupni blagovni promet pa je v tem razdobju dosegel 3.631.421 ton (tovorni 3.240.471 ton, brzovozni 35.346 ton, vojaško-tovorni 35.983 ton in režijski 619.621 ton), medtem ko so dohodki od tovarnega prometa znašali 350.9 milijona dinarjev. Skupni dohodki železnic od osebnega, prtljažnega in tovarnega prometa so v prvem četrtletju dosegli 503.5 milijona dinarjev. Ker nam niso znani podatki prejšnjih let, ni mogoče razsoditi, kako se razvija naš promet. Vendar je tudi ta nepopolna statistika v marsikaterem oziru zanimiva. Od skupnih prometnih dohodkov v višini 503.5 milijona dinarjev odpade 70% na tovarni, 20% na osebni in 1% na prtljažni promet. Od blagovnega prometa pa zopet odpade po teži 619.621 ton ali 17% na režijski promet, to je na promet za lastne potrebe železnic.

Redukcije carinarnic v Sloveniji.

Finančni minister je izdal odlok, s katerim se ukine veliko število carinarnic in carinskih ekspozitur. Te redukcije je težko prizadenejo tudi Slovenijo, kjer se imajo ukiniti: carinarnice v Murski Soboti, Čakovcu in v Trzinu ter carinska ekspozitura v Celju. Carinarnica v Bohinjski Bistrici se spremeni v oddelek carinarnice na Jesenicah. Z istim odlokom se ustanovijo: carinarnica v Kotoribi, carinski ekspozituri pri Sv. Ani in na Jezerskem (kot oddelka ljubljanske carinarnice) in carinska ekspozitura v Dolnji Lendavi (kot oddelka carinarnice v Kotoribi).

Finančni minister motivira te redukcije z nazadovanjem carinskih dohodkov. V času od 1. aprila do 11. septembra t. l. so carinski dohodki znašali 704.5 milijona dinarjev, dočim proračun za l. 1927/28 predvideva za to razdobje 750.5 milijona dinarjev. Poleg tega se navaja kot argument dejstvo, da so te carinarnice manjše važnosti, ker se nahajajo v notranjosti države in ker morejo njihove posle prevzeti obmejne carinarnice.

Argumenti, katere navaja finančni minister ne držijo. Dohodki carinarnic so bili sicer v prvih petih mesecih dejanskega manjši, kakor pa so predvideni v proračunu, odnosno manjši kakor v istem razdobju preteklega leta, vendar je upoštevati naslednje: Zaradi zastoja v zunanji trgovini so dohodki carinarnic v poletnih mesecih vedno manjši, v jeseni pa se vsako leto dvignejo. Tudi tam je bilo v mesecih maj, junij in julij zaznamovati znaten primanjkljaj carinskih dohodkov napram proračunu, navzlic temu pa so v preteklem proračunskem letu (1926/27) skupni carinski dohodki pre-

koračili predvideno svoto. Da pa tudi letos kažejo carinski dohodki izrazito rastočo tendenco, nam potrjuje dejstvo, da so v I. desetini septembra znašali carinski dohodki 56.2 milijona Din napram 54.2 v III. desetini avgusta, 52.8 v II. desetini avgusta, 48.2 v I. desetini avgusta, 41.8 v III. desetini julija, 37.9 v II. desetini julija in 37.8 v I. desetini julija. Upoštevati pa je tudi treba, da je bila v proračunu za l. 1927-28 brez stvarnega povoda povišana postavka predvidenih carinskih dohodkov za 38.5 milijona Din.

Finančni minister gotovo ve, da bodo dohodki v ostalih mesecih tekočega proračunskega leta višji kakor v prvih petih mesecih, in vendar računa na podlagi primanjkljaja za prvih 5 mesecev, da bo znašal primanjkljaj za celo leto okrog 100 milijonov dinarjev.

Pa tudi tedaj, ko bi bilo dejansko pričakovati, da bo znašal primanjkljaj carinskih dohodkov 100 milijonov Din, to dejstvo finančnemu ministru še ne daje pravice kratkotalno ukiniti carinarnice. Če smatra, da je zmanjšanje števila carinarnic potrebno, tedaj bi bila njegova dolžnost, stopiti prej v stike z gospodarskimi krogi prizadetih krajev.

Proti taki ukinitvi, ki se je izvršila, ne da bi se prej vprašalo gospodarskih krogov, odločno protestiramo! Ne dovolimo, da bi se v času najhujših kriz delali takšni eksperimenti. Zahtevamo, da se pri vprašanjih, ki so za gospodarski razvoj tako važna, upošteva predvsem mnenje gospodarskih krogov. To je minimum, kar smemo zahtevati. Zastavili bomo vse, da se taki nepremišljeni koraki popravijo!

TAKSNA PROSTOST REKLAMNIH NAPISOV.

Finančna oblastva v Sloveniji so do zadnjega časa smatrala, da je taksna prostost reklamnih napisov omejena le na table, izvešene na pročelju v ožjem smislu besede ali v notranjosti trgovskih in obrtnih lokalov. Izvešenje na stranskih zidovih hiše pa je zavezano taksi za stalno reklamo, ker ti zidovi ne spadajo več k trgovskemu ali obrtnemu lokalu, ampak tvorijo v svojem razmerju k tem lokalu že tuj objekt. Na intervencijo Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je o tem vprašanju izdala Generalna direkcija poreza pod št. 65.776 z dne 15. julija 1927 sledeče pojasnilo:

»Slučaji, v katerih se nahaja tabla ali firma podjetja na ulico ob vhodu na dvorišče, na katerem se podjetje nahaja ali se nahaja tabla na eni strani hiše, na drugi strani iste hiše pa je obratovalnica (prodajalna) spadajo pod 2. priponbo, 3. odstavek tarifne postavke 8. taksne tarife, odnosno take table niso zavezane plačevanju takse«.

ANGLEŠKA TRGOVSKA BILANCA.

V uradnem listu objavljeni podatki za mesec avgust kažejo zboljšanje angleške trgovske bilance; vendar pa opozarjajo »Times« k previdnosti in pravijo, da to zboljšanje ni zadostno, da bi doseglo položaj trgovine pred dvema letoma. Tako izvoz kot uvoz sta nazadovala in sicer za več kot 2 do 3 milijone funtov, pri čemer je izvoz relativno bolj nazadoval kot uvoz. Pasivnost trgovske bilance za prvih osem mesecev znaša 258 milijonov funtov in se je napram letu 1926 zmanjšala za ca 16 milijonov funtov, a se je proti isti dobi leta 1925 zvišala za ca 11 milijonov funtov. Izvoz v avgustu je dosegel vrednost 68.2 mil. funtov (ju-

lij 65.8), uvoz 90.1 (93.3). Kot ugodno znamenje navajajo izvoz bombaža v vrednosti 12.8 mil. funtov; tudi izvoz volnenega blaga je narastel. Izvoz vozil skupaj z motornimi vozili je dosegel v prvih letošnjih osmih mesecih 6.9 milijonov in stalno raste.

PLAČEVANJE DAVKA NA SLUŽBENE PREJEMKE PRIVATNIH NAMEŠČENCEV.

Ker so neki davčni uradi odklonili sprejem 20% bonov za plačilo davka na službene prejemke privatnih nameščenec in za plačilo davka na zaslužek telesnih delavcev, je finančna delegacija na predlog Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani odredila, da se morajo 20% boni sprejemati, ako so za to dani zakoniti pogoji, tudi za plačilo navedenih davčnih vrst.

MED BEOGRADOM IN SOFIJO BO VZPOSTAVLJEN ZRAČNI PROMET.

Listi prinašajo vest iz Sofije, po kateri je jugoslovenska vlada stavila bolgarski vladi predlog glede vzpostavitve zračnega prometa med Beogradom in Sofijo in glasom katere je bolgarska vlada predlog sprejela. V kratkem se bodo pričela tozadevna pogajanja.

Ljubljanska borza.

Tečaj 30. septembra 1927	Povpraševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Berlin 1 M	13.51	13.54
Budimpešta 1 pengő	9.915	9.945
Curih 100 fr.	1094.—	1097.—
Dunaj 1 šilling	7.9975	8.0275
London 1 funt	276.05	276.85
Newyork 1 dolar	56.64	56.84
Praga 100 kron	168.02	168.82
Trst 100 lir	309.75	311.75

Kriza solitra v Chile.

Neugodni položaj, v katerem se nahaja chilenska industrija solitra zlasti v zadnjih dveh letih, je rentabilnosti podjetij zelo škodoval. Višina od podjetij solitrove industrije izplačanih dividend je padla od 19.7% v letu 1920 in od 12.7% v letu 1924 na 3.2% v letu 1926. Poglejmo seznam:

	Število podjetij	Delniška glavica v 1000 funtov	Dividende v %	Produkcija v 1000 ton
1920	21	5.902	19.7	2.524
1923	21	8.279	13.1	1.904
1924	20	8.765	12.7	2.185
1925	19	11.420	9.8	2.519
1926	18	12.218	3.2	1.616

Število podjetij je padlo za 3, delniška glavica je pa v istem času narasla za več kot za 100 odstotkov. Dividend so izplačali v zadnjem letu pičlih 400.000 funtov, proti skoraj 1.200.000 funtom leta 1920. Produkcija leta 1926 se je proti letu 1925 skrajšala za 36%.

Kriza v chilenski solitrovi industriji je v prvi vrsti posledica naraščajoče konkurence sintetičnega dušika. Nemčija, ki je bila pred vojsko važen odjemalec chilenskega solitra, je danes glavni producent sintetičnega dušika in ne preskrbuje samo lastnega trga, temveč eksportira tudi velike množine v druge dežele. Dočim znaša cena solitrovskega natrija ca 9 funtov in 16 šilingov za tono, znaša cena chilenskega solitra 7 funtov 17 šilingov do 8 funtov, k čemur pride še voznina iz chilenskih pristanišč v Evropo, ki znaša ca 2 funta za tono.

Chilenska vlada pozna kritični položaj solitrove industrije in ji hoče pomagati. Meji drugim je izdatno znižala železniško voznino za soliter, petrolej in premog. Napravili bodo državno centralo solitra, ki bo skrbelo za dvig te za Chile tako izredno važne industrije. Obljubljena je državna denarna pomoč za producente, ustanovitev solitrove banke itd.

IZ DANSKE IN FINSKE.

Razna znamenja kažejo, da bo Danska premagala težko krizo, pod koje pritiskom je njeno gospodarsko življenje že več let. V prvi vrsti omenjajo padajoče število brezposelnih; pred pol leta jih je bilo še 65.000, sedaj jih je samo še 47 tisoč. Sicer je ta padec deloma sezitski pojav, a število se skoraj gotovo ne bo več dvignilo na 65.000; kulminacija brezposelnosti je gotovo že prekorajena. Boljša konjunktura se oznanja tako v poljedelstvu kot v industrijskih obratih. Pridelek, ki je trpel vsled dolgotrajnega deževja, si je vsled solnčnih dni zadnjih tednov opomogel in bo skoraj gotovo dosti nad povprečnostjo. Ker je poljedelstvo na Danskem glavna gospodarska

panoga, se bo ugodna njegova konjunktura gotovo povsod v dobrem smislu poznala. Povpraševanje po industrijskih in plovbnih listinah je v zadnjih tednih neprestano raslo. Cene so se stabilizirale in ne morejo konsumenti računati na nadaljni padec; zato je tudi veselje do nakupa dosti večje kot v prvi letošnji polovici.

Gospodarski razvoj Finske opravičuje da je nadaljnji razvoj danskega gospodarskega življenja v veliki meri odvisen od položaja svetovnega gospodarstva. Ker je nova svetovnogospodarska kriza še zmeraj mogoča, svarijo pred prevelikim optimizmom. Ugodni gospodarski razvoj je otežkočen tudi vsled hudih domačih političnih bojev, ki so se prenesli na gospodarsko polje.

Gospodarski razvoj Finsek opravičuje velike nade v bodočnost. Trgovina Finske z inozemstvom je predvno stanje že davno prekoračila. Industrijska produkcija neprestano raste, kar je v veliki meri posledica izrabe nekaterih najvažnejših slapov — v prvi vrsti znanih slapov Imatra — in njih uporabe za industrijske namene. Država pospešuje izvoz z dovoljevanjem velepotentnih eksportnih kreditov. Zelo omembe vreden je razvoj trgovskih odnošajev z Nemčijo. Sprejemna možnost Nemčije za najvažnejše predmete agrarne Finske raste kar naprej, zlasti za celulozo, papir itd. Sicer pa prehajajo Finci od dne do dne bolj na to, da sami celulozo producirajo in njeno kakovost izboljšujejo. V carinskopolitičnih vprašanjih se zanima Finska v prvi vrsti za izgradbo načela največje ugodnosti. Finska sama nima pravih zaščitnih carin, temveč skoraj le finančne carine, ki so pa pač deloma precej visoke. Zelo veliko potrebuje Finska umetnih gnojil, njih poraba raste od leta do leta; leta 1926. so jih uvozili za ca 60 odstotkov več kot leta 1925. Kar se tiče avtomobilov, krije Finska 95% svoje potrebe v Ameriki; to pa zato, ker zahtevajo težavne finske ceste razmere avtomobile najboljše kakovosti in največje motorne kapacitete. Zelo obsežno je na Finskem stavbno gibanje; lani na primer so zgradili samo v glavnem mestu Helsinkih stanovanjskih hiš z 10.000 sobami. Nove stanovanjske hiše in novi prostori za industrijske obrate reprezentirajo vrednost 500 milijonov mark investirane glavnice.

Kupna ali delovna pogodba? — Nje deljivost.

Sodne odločbe.

Toženec si je hotel dati pokriti svojo streho s salonitom in se je v ta namen obrnil na tožnika. Ta trdi, da sta se res tudi dogovorila za material in kritje strehe, za dogovorjeno skupno ceno 20.000 Din. Lotil se je takoj dela in izgotovil material. Po dogovoru je

imel priti po ta material toženec do začetka novembra in ga prepeljati ob svojih stroških na svoj dom, kjer bi tožnik potem z njim streho pokrival. Toženec je pa vedno odlašal priti po blago in se je na pismene in ustne pozive, ki so mu dajali naknadne roke za prevzem materiala in mu pretili s posledicami, izgovarjal na razne načine, dokler ni končno izjavil, da se je za delo in material le pogajal, ne pa pogodil. Ko se mu je pa to dokazalo, je v prizivu v svoji obrambi proti tožbi, ki je bil z njo zahteval dolžnik plačilo 19.500 Din za izgotovljeni material, vztrajal pri nastopnih pravnih prigovorih:

Dogovor je bil tak, da bo tožnik popravil mu streho za 20.000 Din, a se je on zavezal vrniti tožniku stroške prevoza materiala na svoj dom tako, da je obljubil sam izvršiti prevoz. Kraj izpolnitve te pogodbe ni kraj tožnikovega podjetja, temveč toženčev dom, in to v vsakem primeru, naj se presoja ta dogovor kot delovna pogodba ali pa kot kupna pogodba. Odločilna je končna vsota, a pogodba se ne da umetno raztrgati na dve povsem ločeni pogodbi, v kupno pogodbo in v delovno pogodbo. Če pa gre za delovno pogodbo, sme zahtevati tožnik plačilo za to delo še le, ko delo izvrši, tako da je tožba vsaj prezgodnja. Toda tudi če bi bil kraj izpolnitve kraj tožnikovega podjetja in če bi šlo za kupno pogodbo, še ne zadostuje tožnikova izjava v tožbi, da je pripravljen izročiti mu prodani material. Da tožnik zadosti svoji zavezi, izročiti kupcu prodani material, bi ga bil moral v smislu § 1425 obč. držav. zak. položiti pri sodišču. Tudi je napačen tožbeni zahtevek, ko enostavno zahteva plačilo za izgotovljeni material in se ne ozira na tožnikovo zavezo, da izroči tožencu ta material. Če se vzame pogodba za kupno pogodbo po §§ 1052 in 1066 obč. držav. zak., se mora izvršiti dajatev in nasprotna dajatev iz te pogodbe istočasno. Tožbeni zahtevek bi se moral torej glasiti na plačilo dolžne kupnine proti izročitvi kupnega predmeta v kraju, kjer se mora pogodba izpolniti.

Prizivno sodišče ni ugodilo prizivu in je potrdilo prvo sodbo, s katero je bil toženec obsojen na plačilo vtoženega zneska. — Med strankama sklenjeno pravno opravilo je kupna pogodba, ker je po vsebini dogovora glavno stvarina, ki jo ima dobaviti tožnik tožencu — § 1166 obč. držav. zak. Toženec niti ne pobija prvostodne ugotovitve, da je izjavil, da pride po material, ko bo pot lepa, oziroma na spomlad. V prizivu celo sam priznava, da se je zavezal opraviti prevoz materiala s kraja tožnikovega podjetja na svoj dom. Pravilno se mora potem sklepati, da je kraj izpolnitve tega dela kupne pogodbe tožnikovo obrato-

vališče in ne toženčev dom, ki leži v drugem kraju — § 905 obč. držav. zak. Izpolnitev pogodbe je po § 918, 2. odst. obč. zak. deljiva. Sprito toženčevega odklonilnega stališča glede izpolnitve pogodbe je torej mogel tožnik zahtevati, naj izpolni toženec prvi del kupne pogodbe, t. j. plača izgotovljeni material, od drugega dela pogodbe, t. j. izvršitve krovskega dela, je pa mogel enostransko odstopiti — § 918, obč. držav. zak. Ker pa je bil tožnik pripravljen vse naročeno blago že koncem oktobra in ga dal tožencu na razpolago, a se na prizivna izvajanja glede založbe blaga pri sodišču po § 1425 obč. držav. zak. kot novoto ni ozirati, je tožnik upravičen zahtevati iz naslova izpolnitve pogodbe na blago odpadajočo kupnino, t. j. znesek, ki preostaja od dogovorjene vsote 20.000 Din po odbitku 500 Din za neizvršena krov-ska dela.

Revizijsko sodišče ni ugodilo reviziji in je potrdilo prizivno sodbo. — Pogodba se je sklenila med strankama tako, da pripravi tožitelj v svoji delavnici v Mariboru najprej material za streho v vrednosti 19.500 Din da pride toženec po to blago, ga spravi, t. j. prepelje na svoje stroške iz Maribora na svoj dom v Ruperče, in tukaj potem izvrši tožitelj še potrebna krov-ska dela v ocenjeni vrednosti 500 Din.

Z ozirom na ceno materiala in na ceno krovskih del samih je očitno, da gre za kupno pogodbo po § 1166 obč. držav. zak. Od te pogodbe je izpolnil tožitelj prvi in pretežni del s tem, da je obvestil toženca, da mu je material na razpolago za odvoz.

Ko je pa toženec obstoj pogodbe zanikal in ni hotel odpeljati zanj že pripravljenega materiala, je bilo tudi tožitelju nemogoče izpolniti še drugi, manjši del pogodbe, t. j. streho s tem materialom prekriti.

Ze kakor je bila pogodba sklenjena, jo je moral tožitelj izvršiti v dveh delih, drugi del seveda še le, ko bi toženec odpeljal material na svoj dom.

Ko toženec od svoje strani te pogodbene dolžnosti ni izpolnil, je mogel tožitelj tožiti na izpolnitev pretežnega dela pogodbe, t. j. na plačilo materiala. Toženec pa izvršitve krovskih del niti ni zahteval, prigovarjal je navč le, da je preizek znesek, ki si ga je odbil tožitelj za krov-ska dela od skupne kupnine. Po vsej pravici je mogel torej tožnik odstopiti od krovskih del, ki mu jih je toženec sam onemogočil. (§ 918 obč. držav. zak.) Ni torej utemeljen uveljavljani revizijski razlog pravnomotnosti, češ, da je tožbeni zahtevek preuranjen, ker pogodbe ni bilo izpolniti v Mariboru, marveč z opravo krovskih del še le v Ruperčah. Revizijo je bilo torej treba zavrniti.

R. St.

LISTEK.

Dr. R. Andrejka:

Oris sedanjega stanja našega društvenega prava.

(Nadaljevanje.)

Društvene podružnice.

O društvenih podružnicah govori ta §§ 10 in 11 društ. zakona in sicer določa § 10, da veljajo določbe § 4—9 društ. zakona tudi za ustanovitev podružnic, § 11 po določa kompetenco ministrstva za notranje posle za taka društva, katerih delovanje po podružnicah sega čez več dežel.

Podružnica ali filijalno društvo je odcepek glavnega društva, izvirajoča in črpajoča svoj pravni obstoj od glavnega društva, po čigar volji nastane. V postanku torej je podružnica nesamostojno pravno bitje, ki se sme ustanoviti le s privolitvijo glavnega društva nikakor pa ne zoper njegovo voljo. Pri njenem delovanju se ji mora sicer vobče priznati juridična osebnost, v tem se razlikuje od poslovalnice ali sekcij, ki so nesamostojni odseki glavnega društva, vendar je njen obstoj popolnoma odvisen od obstoja glavnega društva, iz katerega izvira. Mnogokrat predlaga in povzroči glavno društvo samo ustanovitev podruž-

nice; če pa tega ne stori, so ostali predlagatelji odvisni od stališča matičnega društva, čigar pritrditev morajo izkazati. Nasprotno pa podružnica kot dete glavnega društva stoji in pade z njim. Ako se torej glavno društvo razide ali razpusti, prenehajo ipso iure tudi podružnice.

Postopanje pri predlaganju pravil snujejo se podružnice je potemtakem enako kakor pri drugih društvih, vendar je treba predložiti pri nameravani ustanovitvi poleg pet izvodov podružničnih pravil tudi en izvod pravil glavnega društva ter eventualno potrdilo o njega pravnem obstoju.

Katero društvo sme ustanoviti podružnice? Z ozirom na določbo § 4 a) smotru društva in o sredstvih s katerimi se ta smoter dosega, bo to le onemu društvu prepuščeno, v čigar pravilih je ustanovitev podružnic kot sredstvo za doseg društvenega namena izrecno označena. Zato se tudi vedno zahtevajo pravila glavnega društva. Ako ta pravila še vrhu tega določajo za privoljenje glavnega društva posebne formalitete, n. pr. sklep obč. nega zbora glavnega društva, se mora doprinesiti tudi to dokazilo.

Podružnica je zato vezana glede vseh podstav svojega obstoja na privoljenje glavnega društva. Brez tega privoljenja podružnica ne sme spreminiti svojih pravil, saj so se predla-

gala svojedobno ali neposredno po glavnem društvu, ali pa vsaj z njega privolitvijo. Podružnica tudi ne sme samovoljno izstopiti iz organizacije glavnega društva, spremenivši svoja pravila ali proglašivši svoj razhod. Čestokrat poljubno ne sme brez privoljenja glavnega društva razpolagati s svojo imovino; tudi sicer je njeno poslovanje podvrženo nadzorstvu glavnega društva, ki odpravlja dognane nerednosti ter če treba tudi disciplinira odgovorne člane društvenega vodstva. Nasprotno pa prostovoljni razhod ali oblastveni razpust podružnice ne vpliva prav nič na pravni obstoj glavnega društva.

Za podružnice inozemskih društev je v smislu ukaza ministrstva za notranje stvari 5. januarja 1882, št. 115 in z dne 25. marca 1884, št. 45—76, potrebno dovoljenje ministrstva za notranje stvari ter se mora tudi v tem slučaju dokazati obstoj glavnega v inozemstvu delujočega društva. Glede ustanovitve podružnic naših društev v inozemstvu ni nikakih posebnih določb in veljajo tu predpisi mednarodnega prava o reciprociteti, odnosno trgovske pogodbe.

Omeniti je še razliko med podružnico in med sekcijo (poslovalnico, poslovalnico, izplačevalnico itd.) glavnega društva. Vse te tvorbe in odseki glavnega društva so popolnoma nesa-

mostojne organizacije, ki nimajo juridične osebnosti. Smatrati jih je le za odseke pisarne glavnega društva, podvržene navodilom njegovega načelnika, katero odgovarja za njihovo delovanje, odnosno njihove obveznosti. Zato manjka tem sekcijam in poslovalnicam, čeprav je včasih njih sedež različen od sedeža glavnega društva, zastopstvo na zunaj, zato tudi nimajo niti posebnega občnega zbora niti od njega izvoljenega načelnika (odborna). Pri podružnici je vse to vedno določeno v pravilih, saj je juridična oseba s svojo voljo in njej odgovarjajočimi organi, le da ta volja ni v vsem svobodna, osobito v onih stvareh, ki utegnejo vplivati na interese glavnega društva. Ker so sekcije, plačilnice, poslovalnice ali kakor se že imenujejo, nesamostojni organi društva, tudi ni treba, čeprav je njih delovanje čestokrat zelo razvito, zanje morebiti izdatne poslovniške predlagati društvu oblastvu v potrdilo. To bi se pa moralo takoj storiti, kakor hitro zadobe take organizacije značaj samostojnih, od glavnega društva v bistvu neodvisnih juridičnih oseb. Tukaj je dan prehod iz sekcije v podružnico. Mnogokrat se že docela društvene tvorbe, ki imajo povsem značaj podružnice, najavljajo še za sekcije. Naslov pa pri presoji bistva združitve ne sme motiti.

(Dolje prth.)

KREDITNI ZAVOD NA DUNAJU.

Pred dvema dnevoma so na seji na predlog predsedstva sklenili, da se skliče za 22. oktober izredni občni zbor in da se mu predloži sledeči predlog: upravni svet in predsedstvo se pooblastita, da zvišata delniško glavnico od 65 milijonov šilingov na 85 milijonov in da določita čas in pogoje tega zvišanja. Ta predlog je predsedstvo motiviralo s tem, da vedno rastoči poslovni obseg banke priporoča zvišanje lastnih sredstev. Zavod je dobil resne ponudbe inozemskih finančnih skupin glede prevzeta velikih delniških postavk; s tem bo mogla uprava na podlagi omenjenega bodočega sklepa izrednega občnega zbora take pobude v bodoče brez obotavljanja sprejeti.

Trgovina.

Zastopstvo v Skoplju. Zastopstva za razpečevanje našega blaga vsake vrste v Južni Srbiji prevzema tvrdka Trgovska agentura D. Trajković in sin, Skoplje, Sabačka ul. 51.

Avstrijski konzul v Sarajevu. Avstrijska vlada je imenovala za svojega konzula v Sarajevu g. Franca Ciglerja.

Generalni konzul Kube. Za generalnega konzula kubanske republike v Beogradu je bil imenovan g. Euzebija Romana Ferera.

Izvoz jajc iz Estonke v zapadno Evropo. V prvih osmih mesecih tega leta se je izvozilo iz Estonke 10 milijonov jajc, to je za 25% več nego lani. Glavna tržišča za estonska jajca so v Nemčiji in v Angliji.

12 milijonska izguba neke rumunske trgovine. Kakor javljajo iz Sutamare, je tamkajšnja velika trgovina s kolonialnim blagom ustavila plačevanje nabav. Njena izguba znaša 12 milijonov lejev. Trgovinsko sodišče je proglasilo konkurzni stečaj nad to trgovino.

Radi židovskih praznikov slaba hmelijska kupčija. Kakor poročajo iz raznih hmelijskih tržišč, je zaradi židovskih praznikov povsod zelo slaba tendenca. Znano je, da je hmelijska trgovina pretežno v židovskih rokah in židovski trgovci s hmeljem za časa trajanja praznikov ne kupujejo blaga. Zato naj začasno počivanje hmelijske kupčije ne boga naših hmeljarjev. Vsaka panika bi mogla razvoju hmelijskih cen občutno škodovati.

Industrija.

Nov Fordov avtomobil. Ford je zgradil lani v Bordeauxu veliko evropsko podružnico. Sedaj poročajo iz Pariza, da bo prišel Ford ob priliki vsakoletnega avtomobilnega salona z novim vozom na dan, ki naj zrevolucionira vso evropsko avtomobilno industrijo. Voz bo imel 7 KS, izdelovali ga bodo v serijah, stal bo pa samo okoli 10.000 francoskih frankov, torej dosti manj kot vsak evropski izdelek.

Prva tvornica pisalnih strojev v Rusiji. Tvornici za precizne stroje M. Gelca v Petrogradu je vlada odstopila pred kratkim zemljišča kakih 3000 kvadratnih metrov za gradnjo tvornice pisalnih strojev. Ta tvornica bo prva svoje vrste v Rusiji.

Denarstvo.

Problem ruskih vojnih dolgov. Kakor znano, je Rusija pristala na odplačilo dolgov Franciji v 60 letnih obrokih po 60 milijonov zlatih frankov pod pogojem, da ji nudi Francija novo posojilo v skupnem znesku 600 milijonov zlatih frankov. To posojilo pa se nanaša v glavnem na dobave industrijskih proizvodov. Glede na stagnacijo v francoski industriji se gospodarski krogi zelo zavzemajo za realizacijo tega načrta. Nasprotno pa se te ponudbe v vladnih krogih presojajo zelo pesimistično. Za postopanje vlade je v veliki meri odlo-

čilen tudi notranjepolitični položaj že glede na bližajoče se volitve, vlada z ozirom na protikomunistične akcije ne želi navezati začasno pretesnih stikov s sovjetsko Rusijo.

Ogrski hranilni zavodi. V mesecu avgustu se je dvignila vsota hranilnih vlog pri 13 budimpeških velebankah in pri poštini hranilnici na 326 milijonov pengő, samo za 2 milijona napram mesecu juliju. Stagnacija je posledica splošnega pomanjkanja denarja in pa jesenske kampanje, ki veže vsa sredstva. Stanje vlog na tekoči račun se je pa dosti bolj povečalo, od 564.7 na 637.7 milijonov pengő.

Promet.

Nova železniška zveza med Jugoslavijo in Rumunijo. Te dni je bil odprt promet na progi Comnosul in Banateu — Nerau, ki je samo podaljšanje proge Temešvar — Lovrin — Comnosul Banateu. Proga je dolga 14 km.

Zakup čsl. državnih železnic. Glede vprašanja zakupa čsl. državnih železnic, o čemer je »Trg. list« že parkrat poročal, beremo, da se čsl. železniško itd. ministrstvo o dosedanjih predlogih še ni obvezno izreklo. Vprašanje zakupa pa smatrajo za zelo resno, zlasti, ker bi se radi iznebili skrbi za 150.000 državnih železniških nastavljenecv, med katerimi je nezadovoljstvo veliko. Dalje so tudi zaključki komercializacije železnic izredno slabi. Slednjič bi dobila država iz zakupa rada tiste vsote, ki jih potrebuje za odplačilo njej pripadle reparacijske kvote. — Napraviti hočejo družbo, v kateri bi imela država funkcijo generalne inšpekcije. Za financiranje potrebno glavnico naj bi dali angleški, ameriški in čsl. kapitalisti, zlasti škodove tovarne. Na nekem zborovanju je izjavil železniški minister, da dobiva številne ponudbe na zakup železnic; tako je dobil tako ponudbo tudi od neke angleško-ameriške družbe, ki obljublja državi za vsako leto več sto milijonov.

SVETOVNA PLOVBA 1927.

Za prvo in drugo četrtletje 1927 imamo glede gradbe novih trgovskih ladij sledeče podatke:

	1. četrtletje ton	2. četrtletje ton
Anglija	579.839	437.112
Nemčija	183.669	109.889
Danska	12.075	44.530
Holandska	21.446	41.110
Švedska	31.920	19.500
Druge države	117.916	121.474
	9446.865	773.615

Kakor vidimo, sta v drugem četrtletju samo Danska in Holandska svojo gradbeno delavnost zvišali, dočim vidimo pri Angliji in pri Nemčiji močno nazadovanje v produkciji. Med »drugimi državami« so mišljene USA s 26.770 tonami, Italija z 22.420 tonami in Francija z 20.644 tonami, itd. Splošno je nazadovanje prav veliko, za 173.000 ton ali za 18 odstotkov. Sicer je pa to lahko tudi sezonski pojav.

P. n. trgovcem društvom
in organizacijam!

KOLENDARJE za leto 1928

izvršuje v vseh oblikah
tiskarna »MERKUR«
v Ljubljani
Gregorčičeva ul. 23
Lastna knjigovoznica!
Naročila sprejema in
izvršuje kalendarje že
... sedaj ...

Ali si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

RAZNO.

Chilenski soliter v Jugoslaviji. V drugem članku poročamo o krizi chilenskega solitra. Sedaj izvemo, da je chilenski konzul v Zagrebu obvestil jugoslovansko vlado o pripravljenosti chilenske vlade za sklep trgovske pogodbe z Jugoslavijo. Tretjina vse chilenske produkcije je v rokah v Chile naseljenih Jugoslovancev, ki nameravajo zgraditi v Sušaku veliko skladišče solitra za oskrbo Jugoslavije, Ogrske, Rumunije, Bolgarije, Grške itd. Sedaj se ta oskrba vrši preko Hamburga. Ladje, ki bodo v Sušaku izlagale chilenski soliter, naj na povratku v Južno Ameriko vzamejo s seboj jugoslovanske izvozne predmete, zlasti cement. Eden prvih pogojev za izvedbo tega načrta bi morala biti trajna carinska prostost za uvoz solitra v Jugoslavijo. Chilenski soliter dobivajo večinoma v Atacami, pusti pokrajini prav na severu Chile.

Bolgarski pridelek. Ravnateljstvo bolgarskega Statističnega urada priobča o letošnjem pridelku sledeče podatke:

Vrsta	Obdelani hektarji	Prihodek v metričkih stotih
Pšenica	1.015.000	12.180.000
Pšenica	1.015.000	12.180.000
Rž	179.000	2.058.000
Ječmen	250.000	3.375.000
Oves	167.000	1.640.000
Koraza	650.000	8.781.000
Riž	5.200	64.480
Sladkorna pesa	15.800	3.160.000
Krompir	10.600	848.000
Tobak	15.600	128.000
Bombaž	9.000	24.000
Lan	300	1.400
Konoplja	4.800	32.000

Letošnji pridelek je bil kljub izredno dolgi suši obilnejši kot v zadnjih dveh letih.

Ruski dolgovi Franciji. Ruski poslanik v Franciji je prinesel francoski vladi nove predloge o odplačevanju dolgov, ki jih dolguje Rusija Franciji. V 61 letnih obrokih naj plača Franciji po 60 milijonov zlatih frankov. Za to naj bi dobila Rusija kredit 120 milijonov dolarjev v šestih letnih obrokih po 20 milijonov dolarjev. Rusija bi plačala na ta način v 61 letih 3660 milijonov zlatih frankov, dočim znaša ves predvojni ruski dolg Franciji 17½ milijard zlatih frankov. S krediti 600 milijonov zlatih frankov, ki bi jih Francija dala, bi se odplačalo prvih deset obrokov. Rusija je imela pred vojsko v inozemstvu okoli 23 milijard zlatih frankov najetega kredita, od teh v Franciji 70 do 80 odstotkov. Na Francoskem so dajali denar vsi sloji prebivalstva, v svrhu naložitve. Manjše zneske je imela Rusija najete v Holandiji, Angliji in Nemčiji, prav malo v Avstriji. Ruske vojne dolgove zaveznikom cenijo na 20 do 21 milijard; a Rusi stavijo tudi velike protizahteve in se to vprašanje zaenkrat ne more pretresati.

Zadolženje nemškega kmetijstva. — Nemški zavod za raziskovanje konjunktura je svoje v lanskem letu započeto delo o ugotovitvah kmetijskega zadolženja nadaljeval in izgradil. Nabrali so prav zanesljive podatke, ki omogočajo natančno ugotovitev zadolženja; in ti nam pravijo, da je zadolženje nemškega kmetijstva od konca leta 1925 do srede leta 1927 naraslo od 3200 milijonov mark na 4900 milijonov, torej v poldrugem letu za 1700 milijonov mark ali za več kot 40 odstotkov. Dalje je še ca. 1800 milijonov v takozvanem plavalnem kreditu. Nadvrednotne dolgove cenijo na 3400 milijonov. Pri ugotovitvah niso upoštevali dolgov pri rentni banki, ki so obenem obrestna obremenitev poljedelstva.

Plovbeni načrt Holandija—Dunaj. V zadnjem času se je pogajala dunajska skupina inženjerjev in plovbenih podjetnikov z nemškimi kapitalisti o izvedbi načrta, ki bi bil v slučaju uresničitve velikega pomena za Dunaj in za vso Srednjo Evropo. Gre za ustvaritev plovbenosti po Ludwigovem kanalu, ki veže Bamberg in Regensburg, torej Ren in

Donavo. Ta prekop je tako plitev, da se doslej ni splačalo ploviti po njem tovore v obsegu, da bi se splačalo. Dunajski inženjerji so pa izdelali nov ladijski tip, ki omogoča prevažanje velikih tovorov tudi po vodi majhne globine. Enote tega tipa bodo izdelovali v Linzu. Na Nemškem so zaenkrat še skeptični in ne verjamejo v tak tip. Tudi se nemška državna železnica boji, da bi v slučaju uresničitve trpel njen blagovni promet. Ker je vzorec novega tipa še tajen, se seveda ne more presojati, ali se bo mogel načrt izvesti ali ne. Seveda, če ga bodo izvedli, potem bi zlasti Dunaj veliko pridobil. Sicer je pa ta načrt že itak predmet dolgotrajnih in več let se že vršečih dogovorov glede velike vodne ceste Ren—Donava oziroma Rotterdam—Galac. Ta vodna cesta bi vodila iz Holandije naravnost tudi v našo državo in ni dvoma, da bi tudi mi imeli veliko koristi od nje.

Gospodarske vesti. Zadnjič smo pisali, da je bilanca vžigalične družbe Sole zelo ugodna. Sedaj beremo, da znaša njen čisti dobiček 10.050.000 Kč; izplačali bodo 25 odstotno dividendo ali 50 Kč (lani 40 Kč). V rezervni sklad so nakazali 2.500.000 Kč. — Dosedanji predsednik Mednarodnega jeklenega kartela Mayrisch je bil tudi za drugo leto kartelovega obstanka soglasno izvoljen za predsednika. Sedež kartela ostane Luksemburg. — Angleška Zveza veleindustrijev je razposlala na organizacije drugih držav povabilo na skupno konferenco. Konferenca naj preiskuje, kako bi se moglo omogočiti sodelovanje organizacij, tudi z ozirom na podporo del, ki jih je izdala Zveza narodov. — Letos so pridelali v Italiji 7.875.000 meterskih stotov južnega sadja. Količina je sestavljena iz 4.770.000 stotov citron, 2.705.000 stotov oranž, 350.000 stotov mandarin in iz 50.000 met. stotov raznih drugih vrst južnega sadja. — Odpor ameriškega državnega oddelka proti 30 milijonskemu dolarskemu prusku posojilu ima svoj vzrok tudi v strahu, da bi trpela pri tem Dawesova odplačila. — Na koncu lanskega leta je bilo v Parizu nad 145.000 avtomobilov in motornih koles; zasebnih avtomobilov je bilo 82.000, taksometrov nad 16.000, tovornih avtov ca 35.000. — 21. septembra je odplula na prvo potovanje v Južno Ameriko iz Trsta največja motorna ladja sveta, »Saturniac«. Naš so-trudnik dr. Šarabon se je peljal z njo do Neapola in nam bo poslal daljši članek o njeni zgradbi. — Kanada bo mogla eksportirati 390 milijonov bušlov pšenice. Ker bo tudi pridelek v U. S. A. in v Argentini izredno dober, bo obilica žita letos zelo velika. — Ameriška vlada se pripravlja na resno carinsko vojsko s Francijo. — V plenarni seji Mednarodnega jeklenega kartela 27. septembra so dovolili proti francoskim željam Nemcem dosedanjemu produkcijsko kvoto 29.38 milj. ton. Nemška domača kvota znaša 72%, inozemska kvota 28%. — V Maroku so odkrili v bližini Kenitre bogata skladišča železne rude. Izkoriščala jih bo vlada sama. — Španska petrolejska družba, o kateri smo že poročali in ki bo pod vodstvom banke Urquijo, bo dobila glavnico 195 milijonov peset. Delnice družbe bodo vpeljali na borzo šele tri leta po začetnem poslovanju. — Velika pariška blagovna prodajalna Printemps objavlja zaključek za poslovno leto 1926/27, ki izkazuje 25 milijonov frankov čistega dobička; lani ga je bilo 35 milijonov. Kljub temu je pa ostala dividenda na lanski višini, 41.75 frankov za osnovne in 31.95 frankov za prednostne delnice. — Finska trgovska bilanca izkazuje za prvih osem mesecev importni previšek 91 milj. mark; lani je znašal še 138.8 milijonov. — Ukrajina poroča o rekordnem pridelku sladkorne pese v znesku 77 milijonov stotov, kar znači proti lanskemu letu 30 odstotni previšek. Ruski sladkor je važen zlasti kot izvozni predmet v Orient in v Osrednjo Azijo. — Berlinska filmska Kodak d. d. se je združila z Glanzfilm d. d., podružnico družbe Glanzstoff. Glavnico so dvignili na 10 milijonov mark. Nemška Kodak d. d. je mišljena kot osrednje produkcijsko podjetje za vso Vzhodno Evropo. — V Berlinu se bodo sestali vodilni električni industriji in se bo vršil razgovor tudi o tekočih mednarodnih vprašanjih elektrike. — Združenje v evropski in-

Oblastno koncesijonirani mednarodni informacijski zavod

Viktor Blažič, Ljubljana, Rožna ulica št. 33/1.

se priporoča interesentom za preskrbo strokovno izvedenih trgovskih, trgovsko-kreditnih in zasebnih informacij po brezkonkurenčnih cenah.

Zahtevajte prospekt!

dustriji emajla se nadaljuje. Cene srednjeevropske zveze so dvignili in na novo uredili, pa bodo prišli šele pozneje z njimi na dan. — Lani so napravili na Ogrskem 17.500 vagonov sladkorja; 10.000 vagonov so porabili doma, 7000 vagonov so eksportirali, ostalo je samo 500 vagonov. Letos bo sladkorja manj, a bo kvaliteta boljša. — I. G. Farben je za produkcijo titana ustanovila posebno družbo in hoče produkcijo in prodajo v Nemčiji, Avstriji in v drugih deželah poenotiti.

Po svetu. Francoska kemična industrija, koje združitevno gibanje je v zadnjem času zelo napredovalo, je pričela s pogajanjmi tako z nemško I. G. Farben kot z nemškim kemičnim trustom. Zdi se, da bo prišlo v bližnji bodočnosti do interesne skupnosti teh treh velikih narodnih kemičnih organizacij. — Novi sklep Rusov za zelo bistveno znižanje cen bencina je v strokovnih krogih zelo presenetil. S tem se bo že itak srditi boj na nemškem petrolejskem trgu še bolj poostiril. O petrolejskem vprašanju bomo priobčili poseben članek. — Položaj poljske kovinske industrije je še zmeraj relativno ugoden. Eksport se dobro razvija, zlasti v Rumunijo, ki naroča v prvi vrsti cevi, potem pa tudi v Latvijo, Estonko, Japonsko in Jugoslavijo, ki je naročila zlasti veliko tračnic. V zadnjem času se je pa za poljsko kovinsko industrijo prav posebno začela zanimati Amerika. — Na novo beremo, da se vršijo pogajanja za ustanovitev mednarodnega električnega trusta, čeprav ustanovitev zaenkrat še ni aktualna. — Elektrifikacija avstrijskega Burgenlanda je sedaj določena in jo bo izvedla neka nemška tvrdka. — Francoski državni dohodki v prvih letošnjih osmih mesecih so nesli več kot 25.810 milj. frankov. Dohodki v avgustu so bili s 3300 milijoni frankov za 500 milijonov večji kot dohodki v lanskem avgustu. — Na praški borzi notira 280 vrednostnih listin s skupno delniško glavnico

3005 milijonov Kš. Po statistiki Narodne banke so izplačale te delniške družbe za leto 1925 vsega skupaj za 329 milijonov Kš dividend, torej za več kot 10% delniške glavnice. Približno isti znesek so izplačale družbe za leto 1926, ker ga napram letu 1925 niso bistveno spremenile. — Zadnja cenitev kanadskega pšenicega pridelka govori o 459 milijonih bušlov. Lani je znašal pridelok 410 milijonov bušlov, v rekordnem letu 1923 pa 474 milijonov bušlov. Torej letošnji pridelok ne bo dosti ostajal za rekordnim pridelkom leta 1923. — Pogajanja za novo trgovsko pogodbo med Ogrsko in Italijo so se pričela v Ženevi, se bodo nadaljevala v Rimu in se bodo zaključila v Budimpešti. Dosedanje pogodbo označajo kljub velikemu prijateljstvu med obema državama za neporabno. Tudi med Ogrsko in Jugoslavijo se bo izvedla nova trgovska pogodba. — Hranilne vloge pri vseh 374 čl. denarnih zavodih so znašale v prvem letošnjem polletju 14.408 milijonov Kš. Od tega zneska pride na 204 češke občinske hranilnice 8970 milj. Kš, na 68 nemških občinskih hranilnic pa 4579 milj. Kš. Vloge niso posebno narasle, ker je bilo dosti dvigov. — Na Ogrskem se opaža že dolgo časa pomanjkanje denarja, tri mesece sem raste zasebna obrestna mera kar naprej. Finančni krogi pravijo, da se bo to pomanjkanje nadaljevalo do konca novembra. Težkoče denarnega trga so v prvi vrsti posledica zaprtja dovoljevanja kreditov v Ameriki. Niti kratkoročnih dolarjskih kreditov ne more Ogrska v Ameriki dobiti. Kot nadaljnji vzrok pomanjkanja denarja navajajo vsakoletno jesensko potrebo. Kmetje nočejo prodajati po nizkih cenah in jemljejo pri denarnih zavodih predujme, zaloge pa držijo doma. Vendar upajo finančni krogi, da se bo položaj tekom leta zboljšal. — Nemške tovarne za izdelovanje železa v palicah so še zmeraj dobro zaposlene. — Ameriški kovinski industriji zahte-

vajo od državnega tajnika Mellona zvišanje uvozne carine za nemško jeklo, vsled nelojalnih metod, ki jih baje uporabljajo nemški importirerji. Mellon je obljubil, da bo uvedel preiskavo in da bo nato objavil svoje ukrepe. Vse je radovedno na izid preiskave.

TRŽNA POROČILA.

Mariborsko sejmsko poročilo. Prignalo se je 7 konjev, 8 bikov, 91 volov, 270 krav in 10 telet, skupaj 386 komadov. Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu 27. septembra 1927 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže od 7.75—8.25, poldebili voli od 6—7, plemenski voli od 3.75—5.50, biki za klanje 6.25—8.25, klavne krave debele 6.50 do 8, plemenske krave 5—6, krave za klobasarje 3.50—4.50, molzne krave 5 do 5.50, breje krave 5—5.50, mlada živina 7.50—8.50 Din. Prodalo se je 167 komadov, od teh v Avstrijo 40 komadov. — Mesne cene: Volovsko meso I. in II. vrste 1 kg 10—18, meso od bikov, krav in telic 10—18, telečje meso I. in II. vrste 17—22.50, svinjsko meso sveže 15—30 Din.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 4. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 800.000 kg lesnih odpadkov; do 7. oktobra t. l. pa glede dobave plinskih cevi in 10.000 kg strešne pločevine. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 8. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 1500 m tračnic in navadnih žebeljev; do 10. oktobra t. l. glede dobave 250 komadov lopat za premog in 100 komadov rudarskih sekiric, 1500 kg prozornega železa, 100 komadov karbidnih svetilk, 1000 kg mila za pranje perila in 500 l olja. — Direkcija državnega rudnika v Zabukovci pri Celju sprejema do 13. oktobra t. l. ponudbe glede dobave 125 m³

jamskega lesa. — Komanda pomorskega arsenala v Tivtu sprejema do 17. oktobra t. l. ponudbe glede dobave raznega kaučukovega in drugega materiala. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 11. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 200 komposterjev. — Dne 14. oktobra t. l. pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 350.000 kg sena. — Dne 15. oktobra t. l. pri Upravi državnih monopolov v Beogradu, ekonomsko odeljenje, glede dobave večje količine raznega papirja; dne 17. oktobra t. l. glede dobave 1.680.000 komadov vreč od jute; dne 20. oktobra t. l. pa glede dobave knjigoveškega in tiskarskega materiala. — Dne 17. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede oddaje v zakup kolodvorske restavracije v Mostarju; dne 18. oktobra t. l. glede dobave bombaža za čiščenje, kleja, solne kisline in terpentinovnega olja; dne 20. oktobra t. l. glede dobave drv za podžiganje. — Dne 18. oktobra t. l. pri Direkciji državnih železnic, ekonomsko odeljenje v Ljubljani glede dobave 70.000 zvitkov brzojavnih trakov; dne 19. oktobra t. l. pa glede dobave gorilcev za petrolej. — Ofertalna licitacija za dobavo raznih tiskovin Direkciji državnih železnic, ekonomsko odeljenje v Ljubljani, ki je bila razpisana za dan 10. oktobra t. l., se bo vršila dne 21. oktobra t. l.

Prodaje. Dne 11. oktobra t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic v Subotici ofertalna licitacija glede prodaje okoli 320 vagonov saj od lokomotiv. — Dne 12. oktobra t. l. se bo vršila pri Upravi 2. zavoda za izradu vojne odeče v Sarajevu ofertalna licitacija glede prodaje odpadkov od starega in novega usnja, odpadkov od blaga in raznih drugih odpadkov.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

Ljubljana, Prešernova ulica štev. 50 (v lastnem poslopiu)

Brzjavke: Kredit Ljubljana :: :: Telefon štev.: 2040, 2457, 2548; Interurban: 2706, 2806

Peterson International Banking Code

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepositi itd.

Na veliko Galanterija Na veliko

Trikotaža za dame in gospode. Volna za pletenje v vseh barvah. Velika izbira nogavic, kravav v raznih senah. Kompletna potrebščina za krojače, šivilje in čevljarje. — Razne toaletne in kozmetične potrebščine pri

Josip Petelinc-u, Ljubljana

Sv. Petra nasip 7 ob vodi.

Postrežba točna. Cene nizke. Postrežba točna.

Izdelovanje oljnatih barv, firneža, lakov in steklarskega kleja. — Zaloge kemičnih in rudninskih barv. — Potrebščine za slikarje, plekarje, ličarje in druge, vse v te stroke spadajoče.

Se priporočam

Ivan Jančar

TRGOVINA
MIKLOŠIČEVA C. 4
SKLADIŠČE
VIDOVĐANSKA 14.

VELETRGOVINA
kolonijalne in špecerijske robe
IVAN JELAČIN
LJUBLJANA

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba!

Zahtevajte cenik!

VINOCE
tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana
nudi

**najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega
vina.**

Zahtevajte ponudbo!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadst.

Veletrgovina

A. ŠARABON

v Ljubljani

priporočam

**špecerijsko
blago**

raznovrstno žganje,
moko in deželne pridelke. — Raznovrstno
rudninsko vodo.

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.
Ceniki na razpolago!

Vse vrste trgovske knjige kot: ameriški journali, glavne knjige, blagajniške knjige, vsakovrstne štrance, bloke, mape kakor tudi vse vrste šolske zvezke Vam nudi s svojimi prvovrstnimi izdelki najugodnejše

A. JANEŽIČ, Ljubljana

Florijanska ulica št. 14

knjigoveznica, industrija šolskih zvezkov in trgovskih knjig.

Na veliko!

Na malo!

Tiskarna MERKUR, Ljubljana

trg.-ind. d. d. — Simon Gregorčičeva ulica 23
še priporočam za tisk vsakovrstnih tiskovin za trgovce, obrtnike, industrije in urade. — Lastna knjigoveznica